

**van de vergadering van de Commissie Waterketens en Emissies
gehouden op vrijdag 22 november 2024, 10:00-12:30 uur,
Het Waterschapshuis (hWh), Amersfoort**

Aanwezig: Wessel de Beer (BD), Herman Beerda (Noorderzijlvest), Jennifer Bloemberg (AGV), Jo Caris (Zuiderzeeland), Esther Groenenberg (WSRL), Wim van Heemst (HHSK), Arnold Jansen (WL), Marjan Leijen (HHNK), Anne Mollema (WSHD), Bas Peeters (De Dommel), Monique Plantinga (WF), Marianne Poissonnier (Scheldestromen), Hans Schouffoer (Rijnland), Wilbert Siebring (Vechtstromen), Gijs Stigter (HDSR), Robert Tieman (Delfland), Henk Veldhuizen (Vallei & Veluwe), Miranda Wesselink (WDOD), Dennis Wolsink (WRIJ), Suzanne de Zoeten (Aa en Maas), Mark van der Werf (STOWA), Tessa van der Wijngaart (STOWA), Bas van der Wal (STOWA), Gritta Nottelman (UvW), Jacqueline Jonkhout (UvW), Karin Sant (UvW), Martine Tieleman (UvW), Ruud van Esch (UvW), Sander Mager (Vz. CWE) en Anna Veldhoen (plv. sec. UvW).

Afmeldingen: Inge Eshuis (Hunze en Aa's), Cor Roos (vz. WWE), Sandra Reynaers (Sc. UvW)

1. Opening

Wilbert Siebring (Vechtstromen) vervangt Kast Spijkervet.
Mededeling 9.2. (Ctgb) wordt besproken.

2. Actualiteiten

- Stand van zaken WOO-verzoeken
 - o Noorderzijlvest heeft deze week 2 Woo-verzoeken ontvangen. 1 van MOB m.b.t. vergunningen van alle wasplaatsen in het agrarisch gebied. En 1 van natuurpleiter.nl, m.b.t. alle lozingen van rwzi Garmerwolde op het Eemskanaal. Natuurpleiter.nl is een nieuwe, nog onbekende partij.
- Stand van zaken Netcongestiedeal *(zie ook mededeling 9.5)*
 - o De deal is getekend, namens de Unie door Rogier van de Sander. De timing was afhankelijk van de agenda van de minister, daarom is de deal niet eerst besproken bij de CWE. Het tekenen van de deal paste binnen het mandaat. De deal helpt ons verder.
- Stand van zaken gezamenlijke brief PFAS motie *(zie ook mededeling 9.7)*
 - o Verschillende Kamerleden hebben tijdens het wetgevingsoverleg Water aan de brief gerefereerd. Vanuit IenW was ook al iets in voorbereiding, de brief was dus (net) geen 'mosterd na de maaltijd'.
- Arnold Jansen geeft aan dat waterschap Limburg een modulaire kleine Nereda als pilot om te testen heeft staan in Weert. Deze is te vervoeren op 4 diepladers. Hij nodigt de CWE uit om de pilot te komen bekijken, wellicht in combinatie met een andere evenement in het zuiden. Waterschap Limburg kijkt samen met de UvW wat een passend moment is. **(ACTIE)**

3. Verslag van de CWE-vergadering van 4 oktober 2024

(bijlage CWE 24-46. Ter vaststelling)

Actie 1 en 2 zijn afgerond, de overige acties lopen nog.

Vanuit de CWE wordt herhaald dat er behoefte is aan een terugkoppeling over medicijnresten. Dit punt blijft staan op de actielijst. **(ACTIE)**

Het verslag wordt verder ongewijzigd vastgesteld.

BESPREEKPUNTEN

4. Interne Position Paper 8^e actieprogramma

(bijlagen CWE 24-47 a en b. Ter besluitvorming).

Gevraagd besluit:

1. Vaststellen van het Interne Position Paper over het 8^e NAP vanuit de waterschappen.
2. Het mandaat om dit Interne Position Paper op korte termijn te publiceren als een publiek Position Paper.

De voorzitter leidt in. Het ministerie van LVVN werkt aan de actualisatie van het actieprogramma Nitraatrichtlijn. Per 2026 moet het 8^e actieprogramma ingaan. De Unie is namens de waterschappen betrokken via de ambtelijke en bestuurlijke lijn. Dit position paper helpt om de positie van de waterschappen in te brengen. In Q1 2025 zal het eerste bestuurlijk overleg met LVVN, IenW, IPO en de Unie plaatsvinden. De inzet van de waterschappen moet dan duidelijk zijn.

Samenvatting van de reactie van de CWE:

- Vraag over het proces: dit onderwerp overlapt met de NPLG / visie landelijk gebied dat is besproken in de koplopergroep en tijdens de 2-daagse van de CWS. Nu dus ook in de CWE. Hoe verhouden deze discussies zich tot elkaar?
- De leden zien de betrokkenheid bij het 8^e NAP als kans om aan de voorkant aan tafel te zitten, beter betrokken te zijn, kennis en kunde in te brengen (in tegenstelling tot het proces rond de NV-gebieden).
- Binnen de commissie zijn er verschillende ideeën over snelheid van het proces, variërend van nog een besprekronde inlassen tot zo snel mogelijk publiek maken.
- De leden hebben verschillende inzichten over de *tone of voice*, variërend van de wens om de huidige kritische toon te behouden tot de mening dat de toon te negatief is. De CWE vraagt aandacht voor taalgebruik met lading/gevoelswaarde, zoals 'eindelijk'. Ook wil men benadrukken dat in een aantal gebieden de waterdoelen wel of deels behaald zijn.
- Meerdere leden stellen voor de Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM) uit te nodigen (om het gesprek te voeren zoals met het Ctgb).
- Enkele leden dringen er op aan om doelsturing (vanaf dag 1) te benadrukken als belangrijk instrument.
- De regie/verantwoordelijkheid voor de juiste maatregelen afwegen en het beleid maken moet bij het Rijk liggen.
- Generiek beleid moet veel meer dan nu gebiedsspecifiek kunnen worden toegepast. Dat kan wettelijk maar ook bovenwettelijk. In een aantal gebieden valt volgens de leden weinig winst meer te behalen voor de waterkwaliteit met strengere, generieke gebruiksnormen.
- Een aantal leden waarschuwt voor ongewenste neveneffecten van maatregelen. Niet in alle gebieden is een lagere mestgift de oplossing, dit hangt sterk samen met de gebiedskenmerken. In sommige gebieden vindt uitmijning plaats van nitraat en fosfaat doordat gewassen minder goed groeien onder de huidige normen (disbalans). Verandering van melkveehouderij naar andere intensieve teelten kan negatief effect hebben.
- De leden geven verder de volgende inhoudelijke aandachtspunten mee:
 - o Onderscheid tussen organische mest en kunstmest
 - o Aandacht vragen voor bescherming van beekdalen
 - o Balans in bemesting, voor optimale groei, rekening houdend met bodemsysteem
 - o Toezicht en handhaving ligt in principe bij het Rijk en moet daar blijven

- Men ervaart een dunne lijn tussen voorschrijven hoe de landbouw eruit moet zien (onwenselijk volgens de meerderheid van de leden) en voorbeelden geven van hoe dit zou kunnen in het belang van waterkwaliteit. We moeten duidelijk maken dat we voorbeelden geven, maar niet voorschrijven. Het verwijderen van de eerste bullet over 'overgang op grondgebonden en kringlooplandbouw' wordt sterk aangeraden.
- Geef in de inleiding het kader aan: waterschappen hebben ook andere verantwoordelijkheden waar ze op inzetten voor de KRW, zoals rwzi's. En er zijn buitenlandse bronnen.

De voorzitter vat samen: welke rol kiezen we? We merken dat het lastig is echt partner te zijn en verder te denken dan onze taak als functionele overheid. Tegelijkertijd willen we niet alleen wachten op het Rijk, maar aan de voorkant actief betrokken worden. We willen gesprekspartner zijn, maar bij onze verantwoordelijkheid blijven.

Reactie penvoerder Karin Sant: veel van de aangegeven punten zijn herkenbaar en gedurende het proces afgewogen. Ook de discussie over doelsturing is gevoerd, waarbij we in het huidige paper hebben gekozen om er positief tegenover te staan, maar wel aan te geven dat dit instrument voor het behalen van de KRW-doelen voor oppervlaktewaterkwaliteit niet direct in plaats kan komen van andere instrumenten. Het instrument voor oppervlaktewater is onvoldoende bewezen om de doelen voor 2027 te halen. Karin geeft aan dat diverse stakeholders vragen naar onze positie, het zou daarom helpen om het PP op korte termijn vast te stellen.

De voorzitter constateert dat er grote verschillen zijn in hoe de leden naar het PP kijken. En dat er wellicht een bestuurlijk tussenmoment nodig is om eruit te komen. Daarmee zal het paper pas na januari 2025 kunnen worden vastgesteld. Hierop reageert de CWE dat deze vertraging ongewenst is omdat snelle publicatie goed is voor de positie van de waterschappen.

De voorzitter stelt daarop voor om het paper ter besluitvorming voor te leggen met aanpassing van drie hoofdpunten:

- Helderheid over de positie van het Rijk en de waterschappen
 - o Waterschappen geven suggesties en advies, en schrijven niet voor.
 - o Regie ligt bij het Rijk.
- Doelsturing positiever benadrukken.
- Generieke maatregelen waar mogelijk specifiek invullen.

Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor de framing van het stuk.

Met deze aanpassingen stemt de CWE in met de gevraagde besluiten.

5. Samenwerkingsafspraken versterken VTH-stelsel

(bijlagen CWE 24-48 a t/m c. Ter besluitvorming).

Gevraagd besluit:

1. In te stemmen met de samenwerkingsafspraken versterking VTH-stelsel.
2. De samenwerkingsafspraken versterking VTH-stelsel met een positief advies ter besluitvorming voor te leggen aan de Ledenvergadering.
3. In te stemmen dat na ondertekening van de samenwerkingsafspraken dit onderwerp wordt overgedragen aan de CBDF.

De voorzitter licht toe dat de CWE vandaag besluit over de inhoud. De implementatie zit vooral in digitalisering. Daarom loopt de operationalisering via CBCF (vanaf 2025: CBDF).

Reactie van de CWE:

- De belangrijke rol van VTH en noodzaak tot verbetering van de uitvoering van de VTH-taken wordt onderkend, in het algemeen en specifiek voor het doelbereik van de KRW. Het versterken van de uitvoering van de VTH-taken kan alleen samen.
- Sommige leden vinden de afspraken en het narratief niet concreet genoeg.
- Aandacht wordt gevraagd voor:
 - o de onderhoudskosten die nog niet in beeld zijn;
 - o verantwoordelijkheid op de juiste plek, geen verantwoordelijkheden overnemen. Specifiek: het risico van verantwoordelijkheden voor indirecte lozingen;
 - o ICT: formuleer eerst de vraag (i.t.t. aanbod gestuurd). Voorkom een ervaring zoals bij het DSO;
 - o goede data-overdracht;
 - o aansluiting bij het eigen beleid;
 - o governance.
- Betrokkenheid van LNVN (i.v.m. de rol van de NVWA) en van RVO bij de afspraken wordt gemist.
- Recent is een motie aangenomen met de strekking dat alle lozingen van ZZS en PFAS in kaart moeten worden gebracht. Dat kan mogelijk een start zijn van een vergunningenregister. Daarover is bij RBO Oost gesproken. Het Ministerie van IenW was niet direct enthousiast.

De voorzitter vat de bespreking in de CWE als volgt samen:

- o Versterking van het VTH-stelsel is ook voor waterschappen van groot belang.
- o We krijgen het stelsel niet op orde als ieder het voor zichzelf doet. We moeten het samen doen. Dat was ook de reden voor het IBP. Laten we met elkaar een volgende stap zetten.
- o De opmerkingen dat alleen het digitale stelsel niet de heilige graal is worden herkend. We hebben ook werkafspraken te maken, het gaat ook over capaciteit en consequenties.
- o We hebben vragen op basis van ervaringen met het DSO en de kosten die dat heeft opgeleverd.
- o Interessant om mee te nemen: zijn we wel ambitieus genoeg?
- Suggestie is om deze punten mee te nemen in de volgende stap.
- De CWE geeft bovenstaande aandachtspunten mee voor instemming in de LV. De LV maakt de definitieve keuze.
- Coördinatie ligt bij CBCF, maar VTH-inhoud hoort bij de CWE. Dus wat dit feitelijk verandert moet bij de CWE blijven.

HHSK stelt voor om het gesprek over VTH op een ander moment verder te voeren met de CWE. Dit wordt toegevoegd aan de longlist van de vervolgsessies waterkwaliteit (zie agendapunt 6).

6. Voorstel CWE voor vervolgesprekken waterkwaliteit 2025

(bijlage CWE 24-49. [Ter besluitvorming](#)).

Toelichting:

Op verzoek van de leden van de CWE kunnen in 2025 een aantal inhoudelijke sessies over waterkwaliteit worden ingepland na de CWE-vergadering. De leden van de CWE kunnen dan onderwerpen ter bespreking aandragen en het gesprek onderling voeren. De Unie heeft een faciliterende rol, die zorgt voor de vergaderruimte en een gespreksleider. Na 2025 wordt geëvalueerd of deze gesprekken in 2026 een vervolg krijgen. Onderwerpen voor gesprekken kunnen bij de secretaris van de CWE worden aangeleverd.

Gevraagd besluit:

1. Kennis te nemen van het aanbod van de Unie voor vervolgsessies waterkwaliteit in 2025 en hiermee in te stemmen.

De CWE stemt in met het gevraagde besluit.

In aanvulling daarop worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- De wens is om ook de ambtelijke organisatie te laten aanhaken om een gelijk kennisniveau te hebben.
- De inhoudelijke agenda zal leidend zijn voor wie (welk DB-lid) er aansluit, dat zal niet altijd het CWE-lid zijn.
- De in het stuk genoemde generieke maatregelen moeten niet worden opgenomen.

INFORMATIEF

7. STOWA-pitches KRW

(presentatie door Tessa van der Wijngaart (STOWA). Ter informatie/oordeelvorming)

Toelichting:

De KRW-doelen worden in het ijkjaar 2027 lang niet overal gehaald. Hoe komt dat? Bij de STOWA lopen twee nauw samenhangende onderzoeken die de waterbeheerders helpen daarin duidelijkheid te verschaffen en waarvan de resultaten hen bijstaan bij optimaliseren van het waterbeheer.

a. Juridische en bestuurskundige vormgeving

Onderzoek naar hoe de KRW juridisch en bestuurskundig is vormgegeven in Nederland en wat de opties zijn om dat na 2027 doelmatiger en efficiënter te doen. De STOWA financiert twee promovendi bij de Universiteit van Utrecht en verzorgt de interactie met de praktijk daarbij via een 'gebruikspoor'.

b. Knelpunten nauwkeurig in beeld krijgen

De ontwikkeling van een systematiek waarmee waterbeheerders een nauwkeurig beeld kunnen krijgen van de knelpunten die er zijn bij het bereiken van de chemische én biologische KRW-doelen op basis van, veelal bestaande, analyses van chemische stoffen en levende organismen. Dat inzicht is nodig om de juiste verbeteringsmaatregelen te kunnen benoemen. Een onderdeel van het project is het (grafisch) in beeld brengen van de voor bestuurders relevante informatie.

Gevraagd besluit:

1. Kennis te nemen van de lopende STOWA onderzoeken en hierop te reflecteren.
2. De opmerkingen mee te nemen in het vervolgtraject.

De voorzitter verlaat de vergadering i.v.m. andere verplichtingen, Jo Caris neemt voorzitterschap over voor het resterende deel van de vergadering.

Omwille van de tijd wordt de presentatie ingekort.

Naar aanleiding van de presentatie komen de volgende punten aan de orde:

- Vraag: bij een waterschap zijn de fysisch-chemische omstandigheden en inrichting op orde, maar gaat toch de biodiversiteit achteruit. Is daar een link toxiciteit?
 - o Uit eerder onderzoek is bekend dat toxiciteit belemmerend is voor de ecologie in 40% van de wateren. Voor KRW hoeft niet op alle stoffen getoetst te worden. Dus ook als wateren voldoen voor de stoffen waarop getoetst wordt, kan toxiciteit belemmerend zijn om de KRW-doelen te halen. In de geest van de KRW moet een systeemanalyse worden uitgevoerd. Daarvan is ook toxiciteit onderdeel, en niet alleen de individuele stoffen.
- Er zijn zorgen over brakke watersystemen, die verschillen sterk van zoete watersystemen.
 - o Er is een living lab brak water bij HHNK. Daar wordt meer kennis ontwikkeld. In brak water speelt ammonium een grotere rol dan in zoet water.

- Hoewel de inhoud interessant is, lijkt dit niet helemaal het juiste moment en zitten niet altijd de juiste mensen aan tafel. Voor dit onderwerp laten waterschappen graag de portefeuillehouder KRS aansluiten. Het voorstel is daarom verder in te gaan op de inhoud (onderdeel b) tijdens een verdiepende sessie waterkwaliteit en er dan meer tijd voor te nemen. Tessa wordt hiervoor uitgenodigd **(ACTIE)**.
- Governance (onderdeel a) wordt genoteerd als bijzonder aandachtspunt. Oproep aan de leden om zelf na te gaan hoever de bestuurlijke rol gaat in dit dossier en welke inhoudelijke kennis daarvoor nodig is.

8. Krachtenbundeling Circulaire Economie

(bijlage CWE 24-50 Ter informatie/oordeelvorming)

Toelichting:

Ruud van Esch licht kort toe wat er de volgende vergadering (14 maart) ter besluitvorming aankomt.

Gevraagd besluit:

1. Reflecteren op de presentatie over het Plan van Aanpak Krachtenbundeling overheden voor Circulaire economie in de Regio.
2. De opmerkingen mee te geven aan de Unie-vertegenwoordiging in het (bestuurlijke) overhedenoverleg.

De presentatie wordt als bijlage bij het verslag gevoegd **(ACTIE)**.

Gezien de tijd worden alleen dringende opmerkingen besproken, overige punten kunnen informeel worden gedeeld met Ruud van Esch en Henkjan van Meer.

Reactie van de CWE:

- Waterschappen hebben belang bij snelle erkenning van teruggewonnen grondstoffen, de eindeafvalstatus. Dat valt onder VTH. Kan dat niet een thema zijn?
 - o Hierover is gesproken. IPO stuurde aan op VTH als een van de thema's, op verzoek van Sander Mager is daar ook regelgeving bij betrokken. Het Ministerie stemde daar niet mee in, omdat het al op andere tafels ligt. Bij andere overleggen waar het wel aan de orde is zitten de waterschappen wel aan tafel.
- In hoeverre draagt dit bij aan het streven naar klimaatneutraliteit in 20235?
 - o Dit is daaraan gerelateerd.

9. Mededelingen

(bijlagen CWE 24-51 t/m 24-58. Ter kennisname).

9.1 Vernieuwen afspraken bevoegde gezagen met betrekking tot de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb)

9.2 Korte weergave bestuurlijk overleg Ctgb en Unie d.d. 12 september 2024

Reactie van de CWE:

- Vraag: er wordt gesproken over een nullozing van de glastuinbouw. Kunnen bepaalde stoffen wel worden toegestaan als de emissieloze kas er is?
 - o In het verleden wat er een protocol om te controleren of een bedrijf nullozer is. Het Ctgb wil bezien hoe dit kan worden vastgelegd in certificering.
 - o Er gaat veel veranderen in databank, het wordt minder makkelijk om als bedrijf aan te vinken dat het nullozer is en daarna aan te geven dat er toch wordt geloosd.

- Op etiket van middel kan worden vermeld dat het alleen gebruikt mag worden als de gebruiker niet loost.
- Een waterschap heeft stoffen die eerder niet gemeten konden worden in 2024 aangetroffen. In die zin heeft beter meten een probleem opgeleverd.

- 9.3 Klimaatmonitor Waterschappen
- 9.4 Kernboodschap en beleidsinzet Circulaire waterschappen 2024
- 9.5 Stand van zaken Netcongestiedeal (1 bijlage)
- 9.6 Annotatie WWE-vergadering van 25 oktober 2024
- 9.7 Stand van zaken PFAS moties (3 bijlagen)
- 9.8 Stand van zaken visie Waterketen

10. Rondvraag.

De volgende vragen zijn gesteld:

- Delfland: de vergadering komt vaak in tijdnood. Is dit op te lossen door een extra vergadering, langere vergaderingen of door kritischer te zijn op de agenda?
- Delfland: Is er een lijst/overzicht van welke rwzi's er al voldoen aan de nieuwe normen van de EU richtlijn stedelijk afvalwater?
- HHSK: Compliment aan de Unie voor scherpe actie m.b.t. de milieuheffing zuiveringsslib.
- WRIJ heeft een vraag over de maatwerkvoorschriften voor zuiveringen. Hoe te beoordelen wat BBT is? Dit is een technisch onderwerp om ambtelijk te bespreken.

11. Sluiting.

De vergadering wordt gesloten om 12:35 uur.

Kalender 2025

Datum	Activiteit	Locatie
14 maart 2025	CWW	HWH, Amersfoort
5/6 juni 2025	CWW (2-daagse)	NNB
12 september 2025	CWW	HWH, Amersfoort
14 november 2025	CWW	HWH, Amersfoort

Actielijst

Nr.	Actie	Termijn	Actiehouder(s)
1	CWW op de hoogte houden van de voortgang van het traject indirecte lozingen	Doorlopend	Uniebureau (Jacqueline Jonkhout)
2	CWW informeren over Follow up tussenevaluatie KRW: met elkaar het net ophalen	Doorlopend	Uniebureau (Michaël Bentvelsen)
3	Aandacht vragen voor het onderwerp PFAS monitoringsvraagstukken (inclusief het financieringsvraagstuk), in het cluster MRE	Zsm.	Uniebureau (Sandra Reynaers/Michaël Bentvelsen)

4	Agenderen stand van zaken Medicijnresten /Green Deal Duurzame Zorg	<i>NNB</i>	<i>Uniebureau (Sandra Reynaers)</i>
5	Organisatie bezoek CWW aan waterschap Limburg, pilot Nereda in Weert. Eventueel in combinatie met een ander evenement in het zuiden.	<i>NNB</i>	<i>Uniebureau en WS Limburg (Sandra Reynaers/Fons Röttgering)</i>
6	Organisatie verdiepende bestuurlijke sessie over de presentatie van STOWA over de KRW met Tessa van der Wijngaart.	<i>NNB</i>	<i>Uniebureau en STOWA (Sandra Reynaers/ Tessa van der Wijngaart)</i>
7	De presentatie over de krachtenbundeling Circulaire Economie als bijlage aan het verslag toevoegen.	<i>Zsm.</i>	<i>Uniebureau (Ruud van Esch/Sandra Reynaers)</i>